

Maksā,
Zelgavā sanemat:
 par gabu — 2 rub. 20 kop.
 par 1/2 gabu — 1 „ 20 „
 par 1/4 gabu — 60 „
 Par adreses pārņemšanu
 samaksā 10 kop.

Latviešu Amīses.

Maksā,
pa pasta pabalstot:
 par gabu — 3 rub. — kop.
 par 1/2 gabu — 1 „ 60 „
 par 1/4 gabu — 90 „
 Uz sīkākām 4 rub. 50 kop.
 2 rub. 30 kop., 1 rub. 20 kop.

Šnāh diwreif nedelā.

Redakcija un ekspedīcija:
 Zelgavā, Rangīšferu eelā № 14.

№ 81. gada-gājums.

Sludinājumi maksā:
 par rīkstu rakstu rindām 8 kop., pret čhuif 20 kop.

Kurfemes gubernas lauffaimneezības wajadību komitejas sehde.

(Beigums.)

Tahstah pahreet uf jautajumu, tā pamāsinat ugunsgrehtus, ihpāschī uf laukeem. Barons f. d. Koppa aishrahda, zil kaunu eespaidu tas dara, ka krona nodokli nem newis wehž apdroshinaschanas premijas leeluma, bet wehž apdroshinaschanas ehtas wehrtības. Tahda kahrtiba lauffaimneekus atbaida no dahrgatu, ugunsdroschu ehfu buhwes, pee kuru apdroshinaschanas jamāfā leels nodoklis, lauffachu premija ir femata. Sapulze pabalsta f. d. Koppa preefshlitumu, ka nodoklis buhtu nemams famehrā ar premijas leelumu.

Schāi pašchā jautajumā smehr. adwofats Sterste issafās, ka mehds degt famehrā wiswairal tās ehtas, kuras waj nu ir neapdroshinaschanas, waj apdroshinaschanas pahral augtu. Pirmajd gadījumā uguni labprahst peelaifschā spihneeki, otrā — apdroshinātajai pašchi pelnas noluhā. Turpreti ja kahda ehfa apdroshinata par ihsto wehrtību, tad wīnu neweems labprahst tihschu nenobedšinas. Tadehļ loti eeteizama fawstarpīga apdroshinaschana pagafids, jo ta wispareifski noteiks, zil augstu latru ehfu war apdroshinat. Schis apdroshinaschanas weids Widsemē loti isplatijses un tur nefis til labu auglu, ka fawstarpīga apdroshinaschanas pagafids ari Kursemē wifai wehiejama, jo wairal tadehļ, ka pašchem apdroshinātajem tā aistuapās dauds isdemumu. Kursemē gan wehl maigruntneeku fawstarpīga apdroshinaschanas loti apgruhtinata. Peem. Kurfemes kreditbeedriba wehl nesen peespeeda pee wīnas eekihlatās semneeku mahjas weenigi apdroshinat pee wīnas. Sterstem tumāfi pašhāmī Saleneeku apshahli. Schis pagafis no mahju eepirshchanas 25 gabu laifā kreditbeedribai premiju eemāfajis par 30,000 rbl. wairal, nefā no wīnas par notikuschem saudejumeem dabujis apafak. Ta preefshchā weena pagafā ir tahda summa, no kuras augleem ween wāretu atlihdšinat wīfus turpmāļ žour ugunsgrehtem noteefochos saudejumus un apdroshinātajam nebuhtu wāirs nefahda premija jamāfā. Tagad kreditbeedriba Saleneekem atkaujot 60 proz. no fawu ehfu wehrtības apdroshinat fawstarpigi un tīfai 40 proz. jaapdroshinā kredibeedribā, pee tam pehdejā peeturās pee fawstarpigā apdroshinājumā usnemtds ehfu wehrtības, par kuras pareifību wīnai nefad naw radees eemeslis schaubitees. Barons f. d. Koppa issajijumus par Saleneekem apleezina par patresem.

Wehž wehl dahchem notikuschem pašaidrojumeem gubernatora lungs nahļ pee spreeduma, ka buhtu eeteizami semneeku aishwabinat no peespeetas apdroshinaschanas kronim un atfaut fawstarpigi apdroshinaschanas pagafids. Sapulze ari peekriht schim domām, tīfai aishrahdot wehl uf to, ka tur, kur pagasti mafi, pee fawstarpigās apdroshinaschanas wajadsetu weenot wairal pagafu.

Jautajumā par firgu sahdsību aplarochānu grahfs Bahlens aishrahda uf to, ka leels kawellis pee firgu sahdsību aplarochānās ir muhsu teeku ismeklechanas truhumi. Teesu ismekletaji pa leelafai dalai jāuni nepeefshwojufchi laudis, nepāfihsti weetejos apshahklus un weetejās walodas, kapehž teem ismeklechana jāifdara ar tultu palihdsību. Tadehļ ari ismeklechana newar buht til felmiga un wainigajem beeschi ween isdodās isbehtē fōdam. Tīfai retōs gadījumōs firgu saglus isdodās useet un nodot teefoi. Nereti pat labi un apfinigi isdarita polizijas ismeklechana paleef no ismekletajem neifleetota. — Fon Bōttichers palika pee domām, ka wajadšigs eewehrojami pašinat fōdus par firgu sahdsībām, fewifchki robešču gubernās. Gubernatora lungs norahda uf to, ka kaunumam pee fāfnes keršochtees zaur tīfumbas pazelščānu. — Barons Koppa isteizās, ka tur, kur eerihfoti telefoni, zihna pret firgu sahdsībām daudf weeglafa, un tamdehļ wifur buhtu wehlama telefonu eerihfōschana. Bet schi lihdsjella isleetochānu loti apgruhtina telegrafa waldei par labu no telefonu stozijām nemamee nodokli, kas schahdu telefonu stoziju atwehřschānu ar sinameem noteikumeem padara deefgan gruhthu. Grahfs Reuterns wehl peebilft, ka firgu saglu atrāschānu kawē ari tos, ka polizijas uradnikem beeschi ween dahchās wajadšības jabrauz no fawām dšihmes weetām uf pilfehthu.

Jautajuma apspreechānu beidsot, gubernators, atrāsdams firgu sahdsības par weenu no bihtamaleem lauffaimneeku eenaideekem, atihst par wajadšigu, ka aprinku komitejas scho jautajumu sifhi apspreech.

Atteizoties uf streju gabalu isnihzināschānu, grahfs Medems norahda, ka to nelabumi pawāirojoties ar to, ka streju gabalu apmainifchānu war isbarit tīfai pīrščanas waj pahrdochanas zeld, kas aif krepostnodokleem un daudfām žitām nodewām isnahlot pahral dahrgi. Tadehļ wajadsetu luhgt, lai tahdas semes gabalu apmainas lihds 100 defetinām, kuras isbara streju

gabalu isnihzināschānas noluhā, atfwabinatu no jebkahdeem nodokleem.

Jo dšihwas debates fazel jautajums par zeku klauščām. Tschafste aishrahda uf to, zil neweenabi zeku nastas isdalitas dahču pagafstu starpā. Kamehr dahchem pagafsteem jānef ihsti leelas zeku nastas, tīfmehr žitōs tās deefgan neezigas. Ir pagafsti, kur katram faimneekam jālabo gandrihš wefelu werfii garšč zeka gabals, bet žitōs — tīfai apnehrām 5 afis. Pee tam zeku labochānai strahdneeki jāfuhtha uf dahchādām pufēm, dahchahrt ari loti tahlu un, bef tam, tīfni pašchā newāligafajā laulu darbu laifā. Tas wifis loti apgruhtina lauffaimneekus un tee labprahst wehletos schās zeku nastas atlihdšinat nauđā. Un zil darba spēhka gan zeka tīfifschāna neprāfa? Peem. weenu wer'i gara zela gabala tīfifschānai 20 faimneeku fuhtha latrs pa weenam strahdneekam, kuri wifis tehrē dahrgo darba laifu, turp un atpafak eedami, kamehr wifis to darbu wāretu padarit 5—6 strahdneeki. Sifhaki newāfātīdams lihdsjeklus scho gruhthu newehřschānai. Tschafste tīfai isteiza domas, ka schās natural klauščas wajadsetu pahrewehřst nauđas nodewās. Tahdas pašchas domas issajija ari Sterste. Gubernators pee schem issajijumeem peefihmē, ka zeku klauščas pateefschām loti neweenlihdsigi isdalitas un lauffaimneekus apgruhtina. Tā žiteem peenahlotees wēst granti no bedrēm, kuras ap 20 werstes tahli no uflabojamā zeka gabala. Tomehr zeku natural-klauščas pahrewehřst nauđā ari nebuhschot eespehjam, jo ja wifis gubernas 5000 werstis garos zekus gribetu tīfif ar femes nodokli lihdsjekleem, tad tas patehretu wifis zeku fondu; bef tam tas wifis prāfistu tīf fāreščigitu organifajiju, ka scham noluhkam wajadsetu dibinat wefelu departamentu. Bef schaubām tagadejā zeku nastu isdalifschāna daudfejādā sīnā nepeteeflofcha, tomehr tas dod tīfai eemeslu zeku instrufziju pahrluhlot, bet ne wis schās klauščas pahrewehřst nauđā. Ja tomehr kahds pagafsta gribetu fawu zeku tīfifschānu isdot uf pōdratti, tad gubernas walde neliks nelahdus schlehrschlus preefshchā. Sinams gan, ka par zeku tīfifschānu jābuht atbildigeem newis darbu usnehejeem, bet isdewejeem. pagafstu lozefkeem. Weidsot nolehma, scho jautajumu dot wehl apspreeft aprinku komitejām, waj tās atrod par wajadšigu, luhlot zauri tagadejās zeku instrufzijas, lauffaimneeku atweeglināschānas noluhā un lahbeem lihdsjekleem buhtu panahfami atweeglināšumi schāi sīnā.

Safarā ar krona muišču isnomāschānu tīfā pahrrunats ari jautajums par tā dehmetas sifhgruntneezības pahřrahdsichānu muhsu pufē.

Dobeles, Talsu, Bauskas u. z. aprinku muiščneezības preefshchahwi atrada par wajadšigu tagadejo krona muišču isrentechānu pahrgrosit tahdā sīnā, ka krona muiščas nebuhtu wis isnomājamās torgōs uf ihfu laifu, kā tagad, bet wehž fewifchlas iswehles, dodot preefshchroku ihghihoteem un fapratigeem faimneekem, kureem ir pee tofās wajadšige lihdsjekli. Schem faimneekem tad krona muiščas buhtu isnomājamās uf ilgatu laifu, kā ari wīneem dodami dahchabi atweeglinājumi, isneehdšami pabalstī dahchadeem pahrlabojumeem. Ja tā rihfotos, tad krona muiščas, kas istāifa weenu treščdatu no wifas weetejās femes platiņas, neween dotu kronim wairal eenařsumu, bet ari tās wāretu deret par preefshchihmīgām faimneezībām, kas nepālitu bef fawa laba eespaida uf semneeku faimneezībām. Pee tagadejās kahrtības krona muiščas teef palāifstas un pahral isfuhstas.

Tschafste issajijās, ka apspreechot jautajumu par krona femes isnomāschānu, buhtu eewehrojumi weetejee beffemes strahdneeki. „Strahdneeku jautajums pee mums zeeschi fāifstis ar scho beffemes strahdneeku peeturēschānu muhsu faimneezības, tadehļ ka tagad schahdi strahdneeki, nedabudami kahdu femes gabalu fanemt nomā wāf eeguht par fawu ihpāschumu. dodās uf pilfehthu waj kahdu žitu apgabalu, lai tur meketu few wairal nodroschinātu dšihwi, tadehļ ka dšintēnē wīnus fagaida beidsot — tīfai nabagu mahja, kur ari robeidšās wīnu fuhřā gruhthā dšihwe. Bet krona femes gabalu isdodot pa dalai strahdneekem uf nomu, waj imāfku par žimtu, weenahrt eeguhtu pašahwigu, uf dšihwi nometinātu strahdneeku pulku, otfahrt tā rāditu eewehrojumu fāitu sifhgruntneeku, kahdu Kursemē wehl gaušči maf. Pāis par fewi faprotams, ka strahdneeku femes dalām wajadsetu buht til leelām, ka uf tām eespehjam wēst faimneezību, peen. ap 10 defetinu. Tschafstem peekriht wehl Dawidowis, turiretim par sifhgruntneezības pretineeku uftahjās v. Bōttiches. Gubernators, eewehrojot wifis, kas fapulze fāfzits par un ret sifhgruntneezību, nahļ pee spreeduma, ka krona muišču pahrewehřschāna paraugu faimneezības nedaudfū arendatoru rofās, kā to debātds dahši isteifschī, gan nebuhschot eewehlama, jo krona semei buhschot jāifpīda leelafa un fwarigafa loma. Pee til leela fāita beffemes semneeku schi seme warot nobert par referwas femes fondu.

furfch ja ne tagad, tad drofchi ween fawā laifā schjeenes lauffaimneezību glahbřchot no nowetnas krihšes. Leeta ta, ka weetejee strahdneeki, zaur augstajām algām eekrahjufchi fawu grafi, ja newarot scho eeguht kahdu femes gabalu par fawu ihpāschumu, aisejot weens pehž otra uf pilfehthām waj uf kahdu žitu pufi uf dšihwi. Galu galā, agri waj wehli, peenahřchot břihdīs, kad leelgruntneezības nemāf newareřchot apstrahdat, aif strahdneeku truhfuma. Tadehļ jau tagad jadomajot uf tam, kā scho kaitigo krihsti nowehřst. Weens lihdsjeklis pret to buhtu, krona muišču isdalit pa māseem femes gabaleem, mafafais 8 defetinu leelumā, un tad tos pahrdot uf imāfku tagadejeem beffemes strahdneekem.

Pahrejet uf sifhkrebita jautajumu, Tschafste aishrahda uf to, ka krona faimneeki kredita sīnā pee mums atrodās loti nelabōs apshahklōs. Wīneem naw atfauts eekihlat fawas mahjas, kamehr tās naw galigi imāfatas kronim. Tomehr daudf gadījumōs — pee mantojumu isdalifschānas waj žitōs ahrfahřtees jōs apshahklōs — semneekam loti wajadšigs nauđas, tadehļ tas, nefpehdams pret femes ihpāschumu aifnemtees, peespeefis greestees pee auglotajeem, kas wīnu isfuhž un isposta. Pawifam žitōs, labafōs apshahklōs atronds privatee femes ihpāschneeki, kureem teefiba uf fawām mahjām isfahřst obligāfijas. Barons Koppa, grahfs Reuterns, barons Buchholcs u. z. domā, ka teefscham krona semneekem nebuhtu noleedšams isbarit aifnehmumus uf fawām mahjām. Turpretim gubernators isteizās, ka schahda atkauja weegli ween wāretu pawebinat krona femes gabalus apfaut weeglpahřtigā kahrtā ar hipotefu parahdeem, jo no beedšihwojumeem efot sīnams, ka krona faimneeki loti sifkti mafafatāfi, tā ka sifpri janonemotees ar wīnu nodokli peefshichānu, kaut gan wīni fawas mahjas eepirufchī par wifai peenehmīgām žendām.

Nolehma, ari scho jautajumu nodot aprinku komiteju apspreechānai. Par lauffaimneezības rihfu, mařhīnu, mahřhīgu mehřlu u. t. t. felmigu isplatifchānu runaja grahfs Bahlens, barons Oten-Sādens, barons Lievens, grahfs Medems, barons Behrs u. žiti. Runataji atfina, ka muitas nodokli uf mařhīnām un mahřhīgeem mehřleem sifpri nospeeschot lauffaimneezību. Darba spēhka dahrguma dehl tagad neefot isteekams bef mařhīnām; bef femes labafas uflabochānas newarot fagaidit labafu rafchu. Sehklas labiba, kā peem. schogad, jāeepehřot no tahleenes; bet te atfal semtopim kā schlehrstis stahjotees zeld bfeļzēlu tarifi. Pařh. hwot gan atweeglinājuma tarifs preefshch fefhām, uf kahdas lauffaimneezības beedribas apleezības pamata, bet atweeglinājumi topot reřhīnāri tīfai par 30 pūdeem. To eewehrojot, komiteja isteizās par labu muitas wafemināschānai par mahřhīgeem mehřleem un mařhīnām, kā ari pamāfinatam tarifam par foffāta un sehklas labības weřchānu lihds 750 pūdeem, t. i. par wefelu wagonu.

Berga preefshlitumu, luhgt waldbību, lai aifdod semneekem nauđu lauffaimneezības rihfu un mařhīnu eegahdahchānai, fapulze, praktifku eemeslu dehl (?), atfina par nepeeneemomu.

Runajot par labības tirdsneezības nofahřtochānu, issajija fuhřochānos par Schihdeem, kuri fājaujot siftu labību ar labu, zaur to ahrfemēs muhsu labības ženas krihtot. Sterste peefshmeja, buhtu laifs atratitees no Schihdu uflupifschem labības tirdsneezībā, un nobibinat lauffaimneekem pašchem, uf fābeedribu pamata, fawu rafchojumu isweřchānu tīfni uf ahrfemēm.

Sihmejotees uf labības noliktawu eerihfōschānu, barons Behrs aishrahdija uf labumeem, kahdi buhtu, ja dšefzēlu stāzijas uřzeltu elewatorus, jo tagad pa mafafām partijām labību eespehjamās pahrdot tīfai Schihdeem, tā ka pilfehthu leeltirgotāfi pa mafafām partijām nemāf nepehřot. Tschafste peebilft, ka schis jautajums wehl eewehrojāmās preefshch sifhgruntneekem.

Sterste greešč fapulzes wehribu uf muhsu labības magafinām, kuras schos laifus efot newajadšigas, wīnu usfureščāna tīfai imāfajot leelu nauđu, tajās nobehřtā labiba efot sifita, kamhř par nauđu te wifur warot pīrkt labu labību. Gubernators isteizās, ka wīnšč preefshch gadeem ari nahjis pee schās pahreleezināschānās, tadehļ stahjees pee rihfōjuma, lai magafinu labību pahrewehřsch nauđā, bet schis projekts, tadehļ ka schāi sīnā wifās Baltijas gubernās ir weenabi apshahli, tīfā nodots schjeenes gubernas walšču apspreechānai, zaur to leeta nowilzināfules.

Wehl apfata jautajumu par lauffaimneezības rafchojumu pahrdochānu tīfni kara-spēhām, bef kahdeem stāpīrgotajeem. Barons Behrs aishrahda uf formalitātdm, kas kawē laulu produktus pahrdot tīfni kara-walbei. Žitabi buhtu, ja wāretu stahtees tīfni fāfārā ar pulkeem. Tā ka gubernā usfūrās deefgan daudf kara-spēhka, kuru usfureščānās no weetejeem rafchojumeem atneftu weetejeem semtureem deefgan labu pelnu, tad, uf barona Koppa preefshlitumu, nolehma luhgt waldbību, lai

ta ecrihlotu, ka meetejee faldati ufturetos tilai no meetejeem rafchojumeem.

Veigās pahrnuoja no Kuldigas, Wentspils, Jūkstes, Jaunjelgavas un Dobeles aprinķem eefufināto jautajumu, ka ſemneeku mahjas nebuhtu atļaujamas ſabalit maſatās daļās, neļā tas likumā noteikts, ka beefchi meen topot iſbarits, mantojumu daļas dalot. Gubernators ſinoja, ka daſchus gadus atpalaſt wiņſch tahtu preeſchlikumu jau eefneedis waldbibai, bet neefot lihdj ſchim dabujis ſchā leetā atbilbi.

Rahja ari pahrnūā beidſamās gādās beefchi peereſetā parahdiba, ka laufſtrahdneeki beſ kahda eemeſta laufch lihgumu. Leetas eekufinātojs wehlās, lai paofinātu ſodus par ſchahbeem pahrſchpumeem. Gubernators uſ to peebilt, ka tahta lihgumu laufchana no ſtrahdneeku puſes eſot pateefibā krahpſchana, par kuru wainigeē buhtu ſauzami kriminalā ſahrtā pee atbildbibas; taſchu neefot pamata, peeturēt ſtrahdneeku pee ſewis, ja wiņſch negrib palikt un ſtrahdat. . . Barons Kopps eebilda, ka wiņſch turotees taiſni pee ſcha prinzipa — ka negribot pee wiņa kalpot, lai eſot ſweikſ weſels. Steſte aifrahda, ka ſobi meen nelaboſchot ſaunumu, bet wajagot gahdat, ka ſtrahdneeki iſglitibas ſind pazeltos augſtat un wiņds taptu eekufināta ſajehga par ſaweem peenahſumeem.

Jaun-Jelgawas aprinķa komiteja bij zehluſi preeſchā preeſchlikumu par ſtrahdneeku apdroſchinaschānu pret wezumu un ſakroplojumu, Barons Haarens atrod ſcho leetu par loti ſwārigu. Barons Wiemans pafneefj daſchas ſinas par jau paſiſchamo Ahrlawas ſtrahdneeku laſi. Ja wehſ ſchi prinzipa laſtā pagāſtā nodibinātu pa tahtā laſei, tad maſimatos nabahdiba, pagāſteem nebuhtu jozēl nabagu nami un atkriſtu lihdſchim neapmeerinofchā pagāſta nabagu apgahdiba. Grahſs Reuterns wehl peefiſhmē, ka ſtrahdneeku apdroſchinaschana buhtu jaeweb obligatorifka, un ari waldbibai buhtu janahſt palihgā, peem. tā tagad Wahjijā, kur 1/3 no apdroſchinaschanas ſummas maſkā ſainneeks, 1/3 ſtrahdneeks pats un 1/3 kronis. Barons Kopps aifrahdija, ka Kurſemē nahloſchu gadu ſahſchot darbotees Kurſemes Ekonomifkās beedribas apdroſchinaschanas laſe.

Ari ſchis jautajums, kā daubſi ziti, nahſs wehl pahrſpreeſchānā aprinķu komitejās. Tilai wehſ tam leetu iſſchirſis gubernas komiteja un materialus noſuhtis uſ Peterburgu.

No ahrſemēm.

Samoaſ ſtrihda iſſchirſchana.

Sweedrijas un Norwegijas lehnifch Oſtars, kaſ no ſtrihdineekem Samoaſ ſalas leetā tika iſredſets par ſchikheju teefneſi, nupat dewis ſawu ſpreedumu. Schis tagad oſijali iſflu binatais ſpreedums, apſtiprina agratās primatā zēlā iſplatiſchās ſinas, ka ſpreedums kritiſ Wahjijai par labu.

Aiſtahiſim wiſpirms iſhumā wiſu ſtrihdu Samoaſ ſalas dehl 1899. gada. 22. auguſtā 1892. gada nomira Samoaſ ſalas lehnifch Malietoa, Samoaneefchi eewehleja Maliafu par lehninu. Bet tam pretojās Angli un Amerikaneefchi un eezehla par lehninu kahdu ſew padewigu eefſimto Tanu Malietoa. Saſas eefſihwotaji pret to ſadumpojās un to padſina. Tas dewa Amerikaneem un Angleem eemeſtu eejauttees ſaleneeku ſtrihdu. Schis ſtrihdus pamafitindam ſareſchigijās til-tahl, ka 1899. gada marta mehneſi tika apſchaidita ar leelgahaleem Apijas pilſehja, bet zaur to daudſeem Eiropēſcheem pilſehdā, ſewiſchli Wahjijas pawalſtneekem zehlās leeli ſaudejumi. Wehſ tam tad ſtarp Angliju, Wahjiju un Amerikas Sabedrotām Walſtim bij panahſta eepreeſchjeja weenoſchānās, jūlija mehneſcha ſahlumā (1899. g.) lehnina krehſis uſ Samoaſ ſaldam pawifam tika iſniſhināts, jo leelwalſtis paſchas nehma ſalas pahrwaldbibu ſawās rotās. 14. nowembri 1899. g. noſlehtā Samoaſ lihgumā tās weenoſjās tā, ka diwas no Samoaſ leelalām ſaldam, proti Upolu un Samai, lihdj ar peederigām blatus ſalindām, dabuja Wahjija, kamehr Seemelu-Amerikas Sabedrotās Walſtis dabuja maſaku Tutuila ſalu wirtni, bet Anglija — palika tuſchā.

Septinas deenas preeſch ſchi lihguma noſlehtſchānas peeminētās trihs leelwalſtis bij weenojuſchās, ka ſtrihdus par to, kam un zil ſamalſā zaur pilſehjas apſchaidiſchānu no Angleem zeeuſcheem Wahjijas pawalſtneekem, jaiſſchir Sweedrijas lehninam Oſtaram, kaſ jau kahdā agratā Samoaſ lihgumā bij bijis par ſchikheju teefneſi. Sweedrijas lehnifch nu nobewis ſekofchu ſpreedumu: „Wiſi dibināti praſijumi dehl ſaudejumu atlihdſinaschānas no Wahju, Amerikānu pilſoneem waj no Anglu pawalſtneekem, weenalga, waj praſijumi nahſtu no laſtras atſewiſchlas perſonas, waj no kahdas ſabeeedribas, ja ſchē ſaudejumi zehluſchees no Anglu un Amerikānu waj Wahju oſizeeru nepareifas kara riſzibas, jaiſſchir uſ teefibu pamata likumeem dibinotees, waj wehſ peenahziſgeem nowehrtjeumeem. Schim noluhſtam eezelama ihpaſcha komiteja, kurai tad ari jaeefneefj peemineteē lihgumi un kurai tad ari jaiſſchir, zil tahl ſchē praſijumi dehl ſaudejumu atlihdſinaschānas dibināti. Schis ſpreedums, ko iſtrahdajuſchi trihs Sweedrijas walſtiwihri, bijuſchais miniſtris Annerſtedts, bijuſchais miniſtru presidents profefors Hagerups, agralais wirſteefneſis uſ Samoaſ ſaldam Zederfrangs, tagad 14. oktobri ari parakſiſtis no lehnina Oſtara un lihdj ar to nahzis ſpehā. Ar ſcho ſpreedumu nu Anglu un Amerikas Sabedroto Walſtju kara darbiba uſ Samoaſ ſaldam 1899. gada pawafari teel atſihta par nepareifju un abām walſtim tad ari jaatbild par ſaudejumeem, kaſ ar to nodariti. Taiſchu jautajums, zil leelā famehrā laſtrai walſtij japeedlās pee ſaudejumu atlihdſinaschānas, naw wehl iſſchirſis, tapat ari wiſpahrigrās ſummas leelumſ naw wehl noteikts.

Bet tas ir no ſwara ſewiſchli teem, kaſ zeeuſchi ſaudejums. Swarigalais ir tagad iſſchirſis. Schikheju teefa at-

taifnojuſi Wahju waldbibas politiku uſ Samoaſ ſaldam, turpretim Anglijas un Sabedroto Walſtju rihoſchānos naw atſinufi par dibinātu. Anglijai tā tad peenahlās atkal noriht kahdu ruhtu lumofu, kā 1899. gada, kad tā tika pameſta pee Samoaſ ſalu dalifchānas tuſchām rotām. Toreiſ wiņas duhres ſmagums, ko ta droſchi buhtu zehluſi pret Wahjiju, krita uſ Duhreem. Sareſchigijumi Afganifſtānā un Somali ſemē laifam tagad nowehrfis wiņas ihgnumu pret Wahjiju par lehnina Oſtara jawnafu ſpreedumu Samoaſ ſalu ſtrihdus leetā. —

Nemeeri Marolā, wehſ Franzijs ahrleetu miniſtra Delkaſē ſinojuma, jau rimufchees, tapat ari ap Widus-juhras peekraſti. Franzijs pawalſtneeki eſot peeteekofchi apſargati.

No Afganifſtānas telegrafē „Now. Wremja“, ka tur iſzehluſees eewehrojama kuſtiba pret Afganifſtānas emiru. Angli jau paſteiguſchi ſawu kara-ſpehku pulzinat pee Afganifſtānas robeſchām. „Pet. Wod.“ telegrafē no Beſchawuras: kahda kara duhſchiga zilts uſ Afganifſtānas robeſchām aplenja Anglu koloniju kara-ſpehka nobaku, kuras komandeeris tika ſmagi eewainots. Schis gadijums draud noweſt pee leelakeem ſareſchigijumeem.

No Deenwidus-Afriks. Aplenſchānas ſtahwolla atzēlſchana Tranſwālē. No Pretorijas telegrafē: „Schodeen (7. 20. nowembri) ſche tika atzēlts aplenſchānas ſtahwollis. Weetejā gubernatora madibā tomehr padots wehl leels kara-ſpehks, ka apſpeſt nemeerus, ja tahti iſzeltos. No eezelotajeem ari joprojam peepreſis atļaujas leezibas. No ſchi praſijuma ſwabadas tilai tās perſonas, kuras nometuſchās Tranſwālē wehſ 31. maija ſch. g. un no tā laika naw iſraiditas. Tahlal wiſeem Duhru guhſteekem tilai tad atļaus noweſtees Tranſwālē, ja tee nobos Anglijai pawalſtneezibas ſwehreſtu. Gubernatoram peefchirſtas ari teefibas, iſraidit no ſemes perſonas, kuras trauzē meeru.“

No Auſtrijas. Wahju progrefiſtu partija Auſtrijā nupat weenojuſees, wiſeem ſpehkeem proteſtet pret to, ka Tſcheke walodai dod ar Wahju walodu lihdſigas teefibas (ſtat. ahrſemju ſinas muſhu awiſes pag. num.). Tas ir leels atmenis pa tahtām Auſtrijas waldbibai, zenschotees panahſt ſtarp Tſchekeem un Wahzeefcheem weenoſchānos walodas jautajumā. Sagaida, ka Kōrberam peenahſtees waj nu uſ kahdu laiku pahrtraukt parlamenta ſehdes, waj pat atlaiſt tautas weentekus pawifam uſ mahjām. Beidſamās deenās Auſtrijas parlamentā atkal atſahrtujuſchees nejaufi ſtati, tā ka nopeetnala likumu doſchānas darbiba paleel gandriſ neeſpehjamā.

No Belgijas. Par Belgijas muhtu un muhtenu ſkaitu kahds Belgijas ſtatifkifis dod ſchahdas ſinas. 1846. g. Belgijā bijis 11,968 muhtu un muhtenu, 1880. g. — 25,462, 1890. g. — 30,065, 1900. g. — 37,684 muhti un muhtetes. Kamehr no 1846. g. Belgijas eefſihwotaji ſtatis pawairojees tilai par weenu trefchdaku, muhtu un muhtenu ſtatis pawairojees trihſahrtigi. Wiſa kloſteru mantiba un ihpaſchumi teel mehriti uſ 1000 miljonu rublu. We ſche wehl naw eekſtiti tee ihpaſchumi, kuri norakſtiti uſ daſchadu perſonu wahrdu, bet iſtēnibā ari peeder kloſtereem. Tagad, kad Franzijs leeleē jeſuitu perelki tika pahrzilati, Belgijas muhtu ſtatis leelifki wehl pawairojees ar muhtem un muhtetēm, kaſ te demufchees ſchurp na Franzijs. Un wiſeem nu teem japahrteel no Belgijas labuma.

No Italijas. Jaunpedſimufē prinzeſe, kā „Berliner Reichsbote“ ſino, dabujuſi wahrdu Maſalba. Kehnineene un prinzeſe, kaut gan nelaiā dſimufi, eſot ſpirgta. Zeribas uſ trona mantineeku tā tad atkal naw peepildijufchās. Prinzeſes wezaka mahſa Jolanda Margerita dſimufi 1. jūnijā 1901. g. „Nig. Rundſch.“ telegrafē no Romas: „Eefſihwotaji pawifam nemeerā, ka lehnifch, tadehſ ka dſimufi prinzeſe, tilai kahdu daku apſchēloſchot ar manifeſtu.“

No Bernas. Slahpes wehſ finibas un labalās nahlotnes ſpeefchi ari weenu otru Latweeti atſtaht tehwa mahjas un dſimntenti un dotees ſweſchumā. Tā ari Bernē ſtudē ſchimbriſcham 12 Latweefchi un Latweetes. Weens no pirmajeem Bernē, bijuſchais aſſiſtents organiſkā kſimnijas laboratorijā Pauls atſtahja Berni, noebdams uſ Baſeli Hoſmana ahrſimeezibas weelu fabrifā, kur wiņa uſbewums ir ſtrahdat pee jaunajeem iſgudroju-meem ſawā arodā. Wehſ ſemigi beigtām ſtudijām un ſpoſchi noliktā eſamena ar peefiſmi „summa cum laude“, Bernas uniwerſitates filoſofijas fakulate winam par eefneegio diſertaziu peefchikhra Dr. titulu. Zil mums ſinams, tad Paula lgs ir pirmās Latweewis — kſimniks ar Dr. grahdū. — eis.

No eekſchſemēm.

No Peterburgas. Sodi. „Kreemu tel. agent.“ 8. nowembri ſino no Peterburgae: „Kijewas kara-apgabala teefa, ſkatiſuſe zauri Hielowas gubernatora attentata leetu, peepreeda noſeedſneekam wiſu teefibu ſaudeſchānu un nahwi zaur palahrſchānu. Knafs Dboenſkis eefneedſa wiſpadewigu lihgumu, lai ſcho ſodu mihtſtinātu, u kam Wiņa Majeſtatei Keiſaram labpatilās nahw:ſ ſodu pahrwehriſi aifſuhſtiſchānā uſ katorgas darbēem uſ nenoteiktu laiku.“

No Peterburgas. Uſbuzejs Harklowas gubernatoram ſirſtam Dboenſkim (29. jul. ſā. g.), kā tagad „Waldbibas Wehſte-neſi“ laſams, ſauzotees par Lomu, Karneja dehlu, Kaſiſchuru. Wiſch eſot ſemnees no Kijewas gubernas, Tſcherkaſi aprinķa, Laſanowſas zeemu. Atentats iſbarits aif politiſkeem eemeſeem. Katſchurs, ſi ſinams, bij uſ nahwi noteſats, bet, uſ ſirſta Dboenſka lihgumu, Wiſaughtali apſchēlots uſ wiſu muhtu pee katorgas daweem.

Widleme.

No Rigas. Rigas Latw. Beedribas Lauſſaimneezibas Rodaka nobrukā ſekofchu uſaiſzinajumu laufſaimneekem. Schā gada ahrſahrtigi leetainā un auſtā wafarā daudſjōs apgabalds labiba til wahji eenahtſeēs, ka ta leelalo daku nebuhs nemoj ſehllai leetojama. Uſ wairaku laufſaimneeku lihgumu R. L. W. Lauſſaimneezibas Rodaka nolehma buht par wibutaju labas ſehllas eegahdaſchānai un zaur ſcho uſaiſzina tos laufſaimneekus, kureem buhtu laba ſehllas labiba pahrdobama, eefuhtti paraugus lihdj ar zenu, par kahdu tee to pahrdotu un noweſtu lihdj tuwatai ſtajijai. Wehſ eefuhtito labibas paraugu pahrbaudifchānos un atſinas tiks eefuhtitaju adreſes lihdj ar labibas fugu un zenu iſflubinatſ meetejōs laifrakſtōs. Eefuhtitaji teel ſewiſchli luhgti peelift ihſu aprakſtu waj aifrahdijumu par labibas fugu, waj ta ſehjama agri waj wehlu, kahdā ſemē labal padodās, waj ari kahdas ſewiſchlas ihpaſchibas eefuhtitai ſehllai u. t. t. Peedahwajumi lihdj ar paraugeem ſuhtami un buhs apſtatami Fr. Laſmana lga ſehllu tirgotawā Rigā, Alekſandra bulwarī Nr. 1.

No Rigas. Peeltdeem 8. nowembri, kā Rigas laifrakſti ſino, notizis Rigas Latweefchu Sabedribas atlihdſchānas meelaſis jaunajā Rigas Latw. Amatn. Palihdſibas beedribas namā, kuru ari reiſē eefwehtija. Uſ ſcho ſwehtu gadijumu noms no ahrpufes un eekſchpufes bijis iſpufchlots ſarogeem un ſakumeem. Uſ ſwehtem bijuſchi eeluhgti un atnahſchchi gubernators, ſchandarmerijas preeſchneeks, poliſijmeiſtars, apgabalteefas profurors, Rigas pilſehjas galwa, pilſehjas walbes lozēkt, Wahju laifrakſtu reprezentanti u. z. No Latweefchu laifrakſteem bijuſchi reprezenteti tilai „Deenas Lapa un „Wahjas weefis“.

No Rigas. Wehrna operēſchana beſ wezaku atļaujas. 30. ſep., kā „Prib. Kraij“ ſino, 14 1/2 gadus wezais puila Heinrichs Sole, kurſch dſihwojis pee ſaweem wezakeem Beerindōs, Abgulbenes eelā Nr. 9, ſpehlebamees ar ſaweem beedreem, panehma kahdu no paſcheem puilām pagatawotu piſtoli un iſſchahwa. Piſtoli bij lahdeta ar maſu naglimu, kura ari eeurbas ſehnam galwā, bet til weegli, ka pats ſehns to iſwilla un tad dewās uſ Armiſtedta ſlimniju. Tur tam eewainojumu pahrſehja un noteiza atkal peenahſt otrā deenā plſft. 12, otra pahrſehjuma iſdarifchānai. Nahloſchā deenā ahrſts ſehnam paſinoja, ka tam daſchas deenas japaleeſot ſlimnijā, un tapehſ atſauza ari puifena tehwu uſ ſlimniju. Tehws ſlimnijas pahrwaldbneekam P. waizaja, waj tas negribot wiņa dehlam iſdarit operaziju un paſinoja, ka wiņſch to neatļaujot darit. Dr. W. apſolijās nekahdas operazijas nebarit. Tad tehws aifgahja, bet wehſ diwām deenām atkal eeradees, tas atrada ſehnu loti wahju un ar ſafeetu galwu. Tehws, iſtruhjees, nehma ſehnu tuhdal lihdj, un uſ dſihwollki ataiſzinatais ahrſts Wilentſchis atrada, ka wiſs labo deninu ſauls ſehnam iſnemis. To paſchu wehſlaſ ſonſtateja ari ataiſzinaie ahrſti Dr. Schönfeldts un Dr. Wankins. 8. oktobri no rihta ſehns nomira. Waj teefcham neezigā naglinas eekſtrambajuma dehl operazija bija til nepezeefchama, ka to wajadſija iſdarit pret puifena tehwa gribu, pret paſcha ahrſta apſolijumu, operaziju nebarit? Kaſ lai atlihdſina nabaga tehwan wiņa weenigā dehla un nahloſchā apgahdneeka nahwi? Apbehdinatais tehws greeſees pee profurora ar lihgumu, fault ahrſtu P. pee atbildbibas.

— Keiſarifkā Kreewijas Dahrſkopibas Beedribas Rigas Rodaka 3. nowembri ſch. g. noturejuſi ſawu mehneſcha ſapulzi, pee kuras peedalijuſchees ap 80 beedru un weeku. Beedrs P. Delle turpina ſawu preeſchlaſijumu „Zil ſtahdu atlihdſibas wehſtures“, palihgā nemdams daudſi interefantu tabuku, ſahſchū un leelu krahdumu daſchadu pahrakmenoſumu. Starp wairak ziteem preeſchlaſijumeem wehl jamin A. Timermana preeſchlaſijums par anglu ſoku un ſoku ſoku aifſargachānu pret ſakeem. Tika pahrrunati jauni un wezi lihdſelki pret ſcho auglſkopibas leelalo eenaidneeku. Schē lihdſelki buhtu: a) Apwilleſchana ar drayti, diwām ſahrtām, b) apſmehrēt auglu ſokus ar mahlu uhdēni, kuram uſ ſpaina pa puſmahzrinai lihma peeliktis, c) peelaht lupatas, kuras ſamehrzetas petrolejā waj karbolſtahbē un wehl ziti. Eeteiz ſakeem nolikt bruhtahpoſtus waj ari peeterſilu lapas, kuras tee labati zeenot neļā kofa miſu un pee kurām ari eefpehjamſ tos labati „apweizinat“. Wehl preeſchneeks ſino, ka ſihmeſchānas kurſus wadit atkal laipni uſnehmees P. Saulit kungs un winam par aſiſtentu buhs R. Ginzberga kungs. Mahzibas paſneegs turpmal newis wafarōs kā lihdj ſchim, bet ſwehtdeenās no pulſtien 10—12 deenā Zahna baſniſkolas telpās Marijas eelā Nr. 8, ſehā. Kurſi ſahſtees nahlamā ſwehtdeenā 10. nowembri. Weidſot aifrahda uſ nupat iſnahluſcho dahrſkopju kalendaru. No jauna uſnehma 8 beedrus. Nahloſchā ſapulze 1. dezembri ſch. g.

— Godiga atradeja. Kahda W. kundſe, kā „Nig. Aw.“ ſino, pazehluſe Gertrudes eelā gandriſſi pee ſawas mahjas wahſteem uſ trotuara naudas maſu ar wairak nekā 600 rbl. Wehſ laizina winai ſteidſees garam kahds lauzineeku drehbēs gehrbees jaunellis, wehriſi ko mellebams un roudadams. W. praſijufe, waj wiņſch neefot ko paſaudejis, uſ lo uſrunatais atbildejis, ka eſot kahds bodneeks uſ lauteem R. pagāſtā, Widleme, deenu eepreeſch eebrazijas Rigā prejes eepirkt, bet tahtu puſtindu atpalaſt eſot ſchini eelā paſaudejis wiſu ſawu naudu. W. tuhliſ neatdewuſe lauzineekam maſu, bet uſaiſzinajuſe eet winai lihdj dſihwollki, kur ta lopā ar ſawu wihtu ſmalſi iſpraſchajuſe, kahds iſſkatiſjees maſs un zil tur bijis naudas, un tilai tad, kad jaunellis uſ wiſu pareiſi atbildejis un naudu pahrſkaiſot iſrahdijeēs, ka wiņſch pateefibu runajis, — atradeja atdewuſe winam jau apraudato naudu. Jaunellis aif pahrſteiguma raudajis preeka aſaras un peefolijis atradejai 200 rbl., kuras to nepeenehmufe, bet atbildejuſe, ka wiņa tilai darijuſe, kaſ tai peenahzees. Smeſchais jaunellis wafarriht peefuhtijis W. kundſei ar rakſtu ſirſnigato pateizibu un lihdj ar to krahdchū ſelta

pulkstieni, kura wafka eefchpufē eegraweti wahrdi: „Taisnu firbi Deems miško.“

— **Kadu starpā.** Šhinis deenās Jaun-Zelgawas eelā Nē 1., 47 gabus wejai semneezei Dlgai Kullomskai, tā „Balt. B.“ sino, winas snots bihtami faburšijis ar nafi labo krau- fchu pufi.

— **Dzēlzeļa sagla apzectinašana.** Šhinis deenās, uš Nigas-Oklas dzēlzeļa, šķirošanas stajijā apzectināts, tā „V. B.“ sino, tā pašā zēla bijušais brauzeenu fastahbitajs R. — taiſni tani brihbi, tad tas kopā ar trijeem beedreem heegina- naja isbarit leelaku sahdšibu. R— a beedreem isdewās pamukt. R. apšimeja par pamufušeem beedreem sahdū M—u, kufch ušdodās par namu pahrwaldneeku, un brahtus V—us. Šhi kompanija jau bij ušlausufi weenu pretfchu wagonu un mehgi- naja nošagt 5 kafes ar gumijas galofchām. Pehz pamufušeem jagkeem teel meklets. Ir geriba, ka zaur fcho gabijumu nahs uš pehdām fahrtigi organifetai dzēlzeļa saglu bandai.

— **Rigas politehnikas semkopibas nodalas defana ušde- wumus ispidit.** Pehz Dr. Thomsa mirschanas, tā „Dūna- Ztg“ sino, šchimbrichšam ušizets profesoram F. Šindleram, preekchlasifichanas un pahrbauwifichanas tajōs mahzibas arodōs, kuras peedereja miruščā profesora mahzibas trehšlam, ušne- mees profesors W. v. Anieriems.

Kursemē.

— **No Beepajas.** Beepajas pilsehtas skolas skolotaji Po- lis, Maurinš un Stuhrits, pehz ešamena isurechšanas, tā „Lib. Vol. un Handl.“ sino, pahrzelti augstakās mahzibas ee- shāhdēs, pirmās sahdā laufšaimneežibas institutā, otree diwi — Peterburgas (sahdā?) institutā.

— **„Lib. Now.“** sino par sahdū gadijumu, kam weegli wareja buht behdigas felas. Sahds Skodas šaimneeks pagah- juščo nedel leelaj mehjā ar sawu kalponi ratōs braufušči ne- tahl no Wehtu balošču stajijas kara-otkas rajonā. Pehšču gahjušees sahdā leela preebe un uškritufi uš rateem. Rati uš weetas sahušufi un ari firgs weegli eewainots, lamehr brau- zejeem, par laimi, peetizis ar bailēm ween.

— **Beepajas realkolā par fandidatem uš direktora amatu** Kolu koleģija ušstahbijufi Nikolaja gimnāšijas inspektora weetas ispiditaju — Smirjagu un Nigas Nikolaja gimnāšijas in- spektoru — Stepanelu.

— **Ari laika šime.** Zeturdeen 7. nowembri Beepajas pilsehtas teatri irahbi wajadsejis atlikt, tamdehš, ka eerabu- šees tilai 7 statitaji . . . Durowa zifus ari nepewelkot publiku, tapat Kreemu operas trupa . . . Nu, atnahs Lurichs — tas peemils . . .

— **Bauška jau 25 gabus pastahmot fawš laikraksts,** par kuru neweens nesin, ja nupat nebuhtu „Kurš. Sub. Awifēs“ tas zelts pee gāifmas. Awife sauzotērs: „Silberhochzeits Zeitung“ („Sub- raba Kāhu Awife“), organs wiseem tahdeem, kas swin paš- lait kudraba lafšas, waj griw palihšbet sahdas swinet . . . Un Bauška til ilgi bij sawu swezi sehpuši sem puhra . . .

— **No Bauškas.** Pahrgrošiba malu jehgeru arodā. Da- ſchi muišču ihpaščneeki uš zetato faweeem nomneekem un ee- rehneem aileegufchi, pirkt no malu jehgereem mešča putnus. Šchahds aileegums nebij patihšams nomneekem un t. j. pr., ne malu jehgereem, kamdehš bij jaluhfo lihšetees. Tagad nu malu jehgeri rihošjās sahdā: wini nowell mešča lopinam ahdū un pahrdob to failu, ja tas sašis, tā kaslenu, ja firna, tā aitu waj ahti, un mešča putnus, noplukstus, tapat sem dašč- daščadeem mahju putnu nosaukumeem. Un gaku pirkt nomne- keem tādſchu newar aileegt. Wisšimis.

— **Tuluma aprinka laufšaimneežibas wajadšibu komiteja,** kura fashahwejuši no aprinka muiščneezibas marščala, aprinka preekchneeka, nodoklu inspektora un semneeku leetu komifara fawōs nolehnumōs atšinuši par derigu, weizinat laufšaimneežibas instrul- toru un muišču pahrwaldneeku Kolu nobibināšanu, pabalstīt jau aprinkl pastahwofchās laufšaimneežibas beedribas un zaur tām pazelti weetejo laufšaimneežibu, pehdigi luhgt, lai pašemina ta- rifu uš daščeeem laufšaimneežiba wajadšigeem preekchmeteem, nowehrišč streju gabalus, pašemina muitu uš mahšligeem mehšleem.

— **Krona-Rendes pagasta skolas skolotajs Pauls Rosentals,** par ušizigu kalpošanu, apbalwots no krona ar 70 rbl.

— **No Walšcheem.** Par beedribu dšihwi. „Latw. Aw.“ 89. num. eespeests sahdš iswilkums ir „Nigas Awifēs“, kura fajzits, ka 10. oktobri Labdarības beedribas generalšapulžē beedri pehz ašeeem strihdeem pahrleežinajufchees, ka pate preekch- neeziba par tās flehščšanu gahdajufe. Tas man dod eemešlu domat, ka min. deenā notikuschās diwas beedribas generalš- pulžes, jo tani, kura es tā beedris peedalijs, nebuht wiš beedri pee sahdas pahrleežibas nemahza, bet gan sahdš kungs, kufch elstra bija atšinots tā „paplahitees“. Beedribas generalš- pulže bija fašaulta weenigi preekch jautajuma isšchirichanas par beedribas mantu, kamdehš beedribas preekchneeziba žiōs jautajumōs dewa isšchaidrojums ne peespeesti. Lai gan sahdš beedris lifa preekchā apšbert mantu, — tomehr fašulže bija žitabās domās, nowehlebama to pagastam. Wehl dihwaināts isklaušās „A. Š.“ apgalwojums, ka kafeeris apšagts ar da- ſchām beedribas kwihēm. Jo pee 24. oktobri šā. g. no beed- ribas rewifijas komitejas un komitejas ložekleem isbaritas rewif- jijas irahbijās, ka neweenas kwihēs neruhst. Regribu tizet, ka kafeeris buhtu pašpehjis kwihēs wiltot. Ka beedribas nauda atradās kafeera kabotā, — par to A. Š. nemas newojadseja uštrauktees, jo katrai beedribai ir fawš rihžibas kapitāls, kuram jaglabajās pee beedribas kafeera.

Kahds bij. Labd. beedr. beedris.

— **No Walles.** Draudšes gana iswadichana. Mušfu drau- dšei fwehtdeen 3. nowembri bij aatwadās no fawa firnigi miš-

lotā mahzitaja Fr. Bernewiža kunga, kufch aiseet uš Zelgawas lauku draudšī par mahzitaju. Reti sahdš mahzitajs ar tahdu mišlehtibu buhs iswadits, tā Bernewiža kungs. Atwadichandš deenā, jau agri no rihā, bija wiš zelti pilditi gahjeem un brauzejeem, leeleem un mašeeem, kuri wiš šheidās no fawa miš- lotā gana un mahzitaja atwaditees. Jau pulstien desmitōs kraušču pufchlotais deewanams bija pahrpilbits. Pehz beig- tas deewlalpoščanas Walles dšeedaščanas beedriba, Biščkopis- bas beedriba, mušilas foris un daudšī draudšes ložekli šheidās uš mahzitaja muišču, mahzitaju fagaibit no bašnijas pahrbrau- zot un no ta atwaditees. Par deewlalpoščanas laiku Dšeed. beedriba bija zehluše muiščas alejas galā faweeem farogeeem pufchlotus goda wahrtus. Mahzitaju, no bašnijas pahrbrau- zot, pahrsheidā leelais laufchu pulks un pee goda wahrteem speheja mušilas foris. Tahlat pee štaisti pufchlotām nama durwim pee- brauzot, atskaneja no beedribas forā forā: „Zesu, pamabi zēla fchchligi“, pehz tam beedribas preekchneeks A. Dombrowsky lgs tureja jauku, kodoligu atwadichandš runu, par pamatu nem- dams ewangelikuma wahrdus: „Tu eš bijis ušizams pee ma- šuma, es temi ezeļfchu par daudjeem.“ Weidšot runatajs beed- ribas wahrdā par peeminu pašneehā dahru pakaramo lampu. Pehz tam runaja Tiedemana lgs Biščkopības beedribas wahrdā, pateidamees bijuščam preekchneekam, kufch uš preekchū ween- balšigi eewešlets par beedribas goda preekchneeku, par wina žentigu darbibu beedribas labā un pašneegdams atšimības adreši. Pehz nobšedatas atwadichandš dšeešmas „Ar Deemu, mums nu jafchirās“, runaja Grūnberga lgs, firnigōs wahrdōs pa- teidamees par wiseem mahzitaja fwehtigajeeem zenteeneem un puhlineem. Pehz tam wehl runaja Bruhwera, Romana un Sie- lama lungi. Kad atfal bij nobšedata dšeešma, mahzitaja lgs, aifgrahbis iħšōs wahrdōs wiseem klahšefoščeeem pateidamees, ušajzinaja dšeedatajus un Biščkopības beedr. preekchneezibu, tā ari mušilas fori buht uš brihtinu par wina weeseem. Tā pa- wabija beidšamo brihtinu pee miškotā wifa laba un daifa wei- zinataja. Lai Deems winam palihšj jaunajā darba laulā!

Meerwaldis.

— **No Kuldigas.** Par Kuldigas Sadraudšigās Beedribas diwdesmit gadu fwehtkeem wehl mums raksta:

— **No Rigas** tā delegats bij eerabees tilai weens weenigs: rakšneeks Janschewits no „Nigas Awifēs“ pufes. Winaš fawā runā aifrahbija, ka Latweešču dšihwē tagad manama se- wiščki dšihwa kufiba, fewiščkš familānojums. Šchi kufiba i- ejot uš to, ka Latweešču pilsehtas tapat grib nostahtees uš pa- fchu sahdām, tā laufogastu dšihwē. Un tā radufēs žihna pee domneeku wehleschandām. Šchis žihnas wilni atmetušči mutuli ari lihš Kuldigai. Un Kulbidšneeki ir radušufchi pee šchis žihnas peedališees. Naw no swara, ka wina pašlumī fch- reif bijufchi mafi. No swara tas, ka Kuldigas Latweešču apšinās fawas teefibas. Un pee ta ne mašums nopelnu Kuldigas Sa- draudšigai Beedribai. Kad bija nolāstas apšweikuma telegra- mas un rakšitai apšweizmajumi no daščām beedribām, laif- raksteem un priwatperfonām un tuwejo beedribu preekchšahwi bij perfonigi beedribai laimes nowehlejuščhi, preekchneeks paš- noja fwehtku aktu par flehgtu. Nu sahdās goda meelāstis. De- nu nahza runas un laimes isšaukumi weeni pašal otram, ka- mehr, omulibai augstako grahdū fašneedšot, ir goda meelāstis tika pašinots par beigufchōs. Goda meelāstis tostus un runas naw ko peeminet. Gribu tilai aifrahbit uš weenu. Kuldigas skolotaju seminarā direktora kungs iħšā runā aifrahbija, ka Lat- weeščeeem par sawu kulturu japateizās pa leelai daikai taut- skolotajeem. Latweešču toutas žentigakee darbineeki arweenu ir bijufchi tautskolotaji. Pehz goda meelāstis pilsehtas teatra namā bija konzerts. Dšeešmas bija israudšitas deefgan mahšli- gas un gruhās, no kurām daudšas, tā „Bewerinas dšeedonis“ tika it korekti nobšedatas. Dšeedaščanas weizinaščanas sinā Kuldigā leeli nopelni beedribas tagadejam dirigentam, eerehbnim Reimana kungam. Swehtki beidšās ar balli beedribas sahlē. De goda meelāstis sahtā omuliba tika žihtigi turpinata. Wispahri wiš swehtki atšahja eespaibu tā labi isdewufchees un rahbija, ka Kuldigā Sadraudšigai Beedribai pee Latweešču tautišas apšinas štirinaščanas ir bijufchi fawi nopelni. Ne- mas negribu tos leegt, tomehr newaru atturetees nepeeshmejis, ka nahšotnē beedribai daudšejadā sinā jamaina fawa darbiba, jamaina ta nopeetnības sinā. Wispirms buhtu ušlabojama beedribas biblioteka: tani nedrihštetu truhst neweenas labalās grahmatas. Un domaju, ka pee nopeetnām puhlēm waretu ari panahkt, ka atlaw noturet jautajumu un preekchlaščijumu wala- rus. Wispahri Kuldigas Latweešču publika iħšā isghlithā wehl štipri audšinama. Nopeetni iriħlojumi Kuldigā teel maš apmekleti. Laikrakstu Kuldigā ari penahkt famehrā loti maš. Ja weetejās grahmatu bodis praša pehz labalām Latweešču grahmatām, tad reti tās kad war dabūt: grahmatu tirgotaji aifbildinās, ka wini no Latweešču labalām grahmatām warot pahrdot tilai 4—5 eksemplārus. Un ja tee ween, kas beedri- bas fwehtōs peedalijs pee goda meelāstis un ballē, israhstini pa laikrakstam un nopirktu pa labai grahmatai, tad jau ari tas buhtu daudš wairat. Lai Kuldigas Sadraudšigā Beedriba audšina weetejos Latweeščus iħšā Latweešču un iħšā isghli- totu žilweku garā, tas no firds winai janowehl, winai treščo gadu desmitu ušahšot.

— **No Snehpeles pagasta** (Kulb. apr.). „Kurš. Sub. Awife“ sino, ka tur nobibinajufees „premiu bilešču beedriba“, ar sawu walbi, lafi, mašajumeem un t. t. Uš gubernas wal- des pawehli šchi fawadā beedriba flehgtu.

— **Par Biršču-muiščas draudšes mahzitaju apštiprinātō** A. Zeške, lihšchinejais Šchaulu draudšes mahzitajs.

No Zelgawas.

— **Deewlalpoščanas Sw. Annas bašnija no 12. lihš 19.** nowembri. Zeturdeen 14. nowembri, bišbeles stunda pulst. 6 pehz pufd.; mahz. pal. Stavenhagen. Swehtdeen 17. nowembri: Pilsehtas draudšē deewgalbn. pulst. 1/2 no rihā; deewlalp. pulst. 2 pehz pufd.; spred. mahz. Reinhardš. Behru deewlalp. Kalweešču bašnija pulst. 1/2 pufdeenā; mahz. pal. Stavenhagen. — Pilsehtas draudšē ušfaukti: Anšis Blumbergs ar Greetu Strautin; Johans Rosenfelis ar Učula Zugle; Anšis Ošolinsch ar Bišfi Weinberg; Johans Otto Jan- fon ar Šcharloti Minnu Karstais; Karlis Swirbuls ar Tahli Semerowšky; mirušči: Anna Kruchmin, 83 g. w.; Jahnis Jaune, 74 g. w.; Emilija Marija Marta Špalis, 1 g. w.

— **Dahwainu eenažis preekch jautās bašnijas 8 lēbl. 19 kap.;** preekch nabaga Kolas behrneem 1 rbl. 36 kap.; preekch na- bageem 2 rbl.; preekch Palihššibas kafes 6 rbl. 4 kap.

— **Mahzitajs Grafs F.** Setideen 9. nowembri pehz pufde- nas no Annas bašnijas peederigi, amata brahki un draudšes ložekli iswadija uš pehdejās dušas weetu Jahna bašnijas kapōs fenako Zelgawas Latw. pilsehtas draudšes mahzitaju Grafu, kufch pahris deenas agral bij pehz ilgās zeeščanas no šchis pašales fchchirees. Behru runu deewanamā tureja general- superintendentis D. Pandš, nembams par pamatu apuštula wahrdus: „Kristus ir mana dšihwiba un mirščana man nef auglus.“ Pehz tam tagadejais draudšes mahzitajs J. Re- inhardš firnigōs wahrdōs no draudšes pufes gobinaja nelaiķa peeminu un nolika par pateizības šhmi uš sahrta lošču wai- nagu. Šchejeenes teologijā wafara wahrdā wainagu nolika un daščus wahrdus Wahzu walodā runaja firmāis Katter- feldā mahzitajs. Kad žiti amata brahki bij pee nelaiķa sahrta wehl fajufufchi kafes pa pantinam is fwehteem raksteem, pehz fwehtichanas wahrdēem un dšeešmas amata brahki sahrtu isneša ahrā. Pee kapa runaja Wahzu walodā aifgahjuščā draugs un amata brahšis, šchejeenes reformatu draudšes mah- zitajs Kurnatowkis, beidšigōs, fajufšōs wahrdōs tehlodams nelaiķi tā wihru ar kreetnu firbi, taišnu atlahtu dabu, ween- mehr darbigu un žentigu garu. Aifgahjuščā meefas uš muš- ſchigo dušu eefwehtija wina pašā dehšs, mahzitajs Beepajā. Luhgščanas un fwehtichanas wahrdus fajija atfal Latweešču walodā generalsuperintendentis D. Pandš, pehz tam kapa ko- pina apšedās loščeeem wainageem. Nelaiķis, dšimis Aidšeneeks, pehz beigtām studijām pirms wairat weelās bijis par palihga mahzitaju, tā Xerētā, Dignajā un Leel-Auzē; par patšahwigu mahzitaju Grafs bijis pirms Birščōs, tad Kuršchōs un no 1878. gada Zelgawā, pirms weenu gadu Wahzu Jahna draudšē un tad 16 gabus Latweešču pilsehtas draudšē. Pehdejā weetā winaš gandrīhš wifu laiku leelo draudšī aplopa weens pats, lihš beidšot newefeliba wiru speeda pirms meklet palihgu un tad preekch sahdēem 7 gadeem pawifam no amata aiflahstees. Meefi atšpirgt winam wairat nebij lemtis. Meers wina piščhkeem! J. W.

Wisjannafās sinās.

Kreemu telegram.-agentura.

— **Ģenē, 22. (9.) now.** Krupps miris ar treeku.

— **Konstantinopolē, 22. (9.) now.** Pee Raslogas notika faðurme starp Turku kara-spehlu un sahdū Bulguru dumpineeku baru, kas fashahweja no 500 wihreem. Dumpineeki tika pilnigi šakauti un atliufchee aifbeha uš Bulgariju.

— **Panamā, 22. (9.) now.** Kolumbijas waldbiba nošehgufi ar dumpineekem meeru.

— **Karalafā, 22. (9.) now.** Teel noleegts, itin tā Angli eenehmufchi Patofas šalu. — **Benezuela** eefneegufi Anglijai pro- testu dehl kara fugu suhtichanas Orinolo upē.

— **Romā, 24. (11.) now.** Uš Kapli šalas, kad bija šanemta šina par Kruppa nahwi, daudš mahšas nolaida karogus pū- mastā. Dome nolehma Krupam želt peeminekli. Wisas awi- ses ušwer Kruppa darbibu šozialā laulā un wina mišlehtibu pret šrahdneekem.

— **Washingtonā, 24. (11.) nowembri.** Anglija ušajzinaja Benezuelu, lai ta tuhdaš ismašā Anglijas pawalstneekem pee- nahžigo saudejumu atliħšibu un dod uš preekchdeendam droščibu. Žitadi tihšot pahrtahkta diplomatiskā fatifime.

Tirgus sinās.

— **Rigā, 9. (22.) nowembri, 1902.** Labības tirgū naw wehl nelahdas dšihwibas. Weikalī kluf, ženas paleet gandrīhš nepahrgrošijufchās. Beewedumi, fewiščkš aušu un rudšu, beidšamās deenas leelaki. Maš- faja par pudu:

— **Rudši,** Kreemu, 120 m. šmagi, 75—77 kap. pudā; kweešči, Kreemu, 129—130 m. šmagi, 91—92 kap. pudā; aušas, Kreemu, bal- tās, 76—78 kap. pudā; meešči, Kreemu, 103. m. šmagi, 73—74 kap. pudā; linšchklas, wibejās, 135—140 kap. pudā; šepju šehklas 150 kap. pudā; kanepu šehklas 115—116 kap. pudā.

— **Tinu tirgū** nelahdu pahrgrošijumu ženu šinā naw. Kanepu ženas Kreewijas tirgōs peeturās šoprojam deefjan šingras.

— **Labības tirgū** leeltirģneezibā Beepajā sahdas ženas: Mašfaja, rudši, Kreemu, 120 m. šmagi, 75 kap. pudā, aušas, Kreemu labatās, 76—78 kap. pudā, wibejās, 69—70 kap. pudā, šurienes, wibejās, 74—76 kap. pudā, grifi, 100 m. šmagi 85 kap. pudā, linšchklas, šeišču, 127—135 kap. pudā, šaulgrecchu eļķas raišči 86—87 kap. pudā.

Mandas kufšs.

Berlinē, 8. (21.) nowembri 1902. g.

Kreemu kredibitees par 100 rubleem 216 Wahzu marķas 70 šentim.

— **Išdeweis un redaktors: Dr. A. Wielenšins.**

— **Redaktors: J. Weišmanis.**

— **Довозлено цензурою. Прага, 11-го ноября 1902 г.**

— **Drutats pee J. F. Steffenhagena un dehla Zelgawā.**

